

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความสามารถทางการวาดภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ โดยมีสมมติฐานของการวิจัยคือ คะแนนความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีโดยเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดละมุด โรงเรียนและวัดคอนกระต่ายทอง จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลากจากจำนวน 10 ห้องเรียน ซึ่งเป็นห้องเรียนตามสภาพจริง และทำการสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลากอีกครั้งเข้ากลุ่มทดลองดังนี้ กลุ่มทดลองที่ 1 จัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดคอนกระต่ายทอง จำนวน 15 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดละมุด จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับแผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ชนิดรูปภาพแบบ ก ของทอเรนซ์ มีลักษณะเป็นแบบต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ และแบบทดสอบทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ลักษณะของแบบทดสอบคือ วาดภาพจากเรื่องที่กำหนดให้ วิธีการทดลอง กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ โดยแบ่งระยะทดลองเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนทดลองทั้ง 2 กลุ่มทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์และทำแบบทดสอบทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ระยะทดลอง ทำการทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การวาดภาพระบายสีตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ กับแผนการจัดการเรียนรู้การวาดภาพระบายสีแบบวัฏจักรการเรียนรู้ จำนวน 2 ชั่วโมง ระยะหลังทดลอง กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์และทำแบบทดสอบทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมหลายตัวแปร ที่ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี โดยเฉลี่ยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้มีประเด็นข้อค้นพบ คือ ความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี หลังการทดลองของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น และเมื่อนำผลการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธีมาเปรียบเทียบกันปรากฏว่า ความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี ไม่แตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

1. จากผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางการวาดภาพระบายสี พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของทอเรนซ์ (Torrance. 1965 : 121-124) และ ไรลีย์และเลวิส (Reilly & Lawis. 1983 : 90 - 93) พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดที่มีขั้นตอนโดยเริ่มตั้งแต่การมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ แล้วพิจารณาจนเห็นปัญหา และใช้ความคิดในการพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วตั้งสมมติฐาน จากนั้นจึงทำการตรวจสอบสมมติฐานจนสามารถมองเห็นแนวทางหรือเกิดความคิดใหม่ แล้วพิจารณาแนวทางหรือความคิดนั้น ๆ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเองโดยการเชื่อมต่อของความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ สร้างโครงสร้างความรู้ใหม่ ตรวจสอบความรู้ใหม่ นำความรู้ใหม่ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ขยายความรู้ ความคิด ของตนเองโดยมีความรู้เดิมเป็นฐาน และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความถนัด ความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอน โดยคำนึงถึงผลของการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันตามความถนัดของตนเอง

และจากการศึกษางานวิจัยของ จรินทร์ทิพย์ ศรีทับทิม (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติการวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ และสิทธิชัย จันทรคล้าย (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบแบบวัฏจักรการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และนักเรียนที่เรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. จากผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านศิลปะของเด็กวัยประถมศึกษาของโลเอนฟีลด์ และบริตเตน (Lowenfeld & Brittain. 1987 : 67) พบว่า พัฒนาการทางด้านศิลปะของเด็กวัยประถมศึกษาในแต่ละช่วงอายุจะแสดงออกแตกต่างกัน ไม่สามารถระบุได้ว่าเด็กวัยใดวาดรูปในลักษณะใดได้อย่างแน่ชัด เพราะเด็กโตอาจขีดเขียนได้เช่นเดียวกับเด็กเล็ก ๆ เด็กวัยนี้ต้องใช้ทักษะความถนัดและความสามารถของแต่ละคนที่ได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ และจากการวิเคราะห์กระบวนการเกิดทักษะของฟิทซ์ (Fitz) (มาลินี จุฑะรพ. 2537 : 128) พบว่า กระบวนการฝึกทักษะจะเริ่มจากความรู้ ความเข้าใจขั้นต้นก่อนจากนั้นจะเป็นการจัดระเบียบกลไกกล้ามเนื้อและกระบวนการที่มีทักษะอย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเองโดยการเชื่อมต่อของความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ สร้างโครงสร้างความรู้ใหม่ ตรวจสอบความรู้ใหม่นำความรู้ใหม่ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ขยายความรู้ ความคิดของตนเองโดยมีความรู้เดิมเป็นฐาน และสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความถนัด ความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอน โดยคำนึงถึงผลของการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันตามความถนัดของตนเอง

และจากการศึกษางานวิจัยของ จรินทร์ทิพย์ ศรีทับทิม (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติการวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ และกัญญาดา แจ้งคำ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้

ศึกษาผลการสอนวาดภาพระบายสีโดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และนักเรียนที่เรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะปฏิบัติการวาดภาพระบายสีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อสังเกตจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะ จากการตรวจชิ้นงาน พบว่า ผลงานของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นผลงานที่สวยงาม มีรายละเอียด สื่อความหมายตามเรื่องราวที่ต้องการได้ชัดเจน มีรูปแบบแปลกใหม่สื่อให้เห็นจินตนาการ ด้านทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีพบว่า ผลงานของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นผลงานที่มีความเหมาะสมตามหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ เอกภาพ สมดุล จุดเด่นและการเน้น เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และพบว่า นักเรียนมีทักษะในการวางแผนงานก่อนการลงมือปฏิบัติงานและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจกับวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี สังเกตได้จากการที่นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจที่จะเรียน สนุกสนานเพลิดเพลินในการทำงาน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม มีความสุขเมื่อผลงานเสร็จภาคภูมิใจเมื่อผลงานได้รับการยกย่องและจัดแสดงไว้ที่ป้ายจัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะรวมทั้งแสดงออกต่อการชื่นชมยินดีในผลงานของผู้อื่นอย่างจริงใจ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้งานวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้กับการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการเรียนรู้ต่อบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบายหรือกำหนดเป็นแผนงานการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แก่ครูในเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบ โดยอาจจัดเป็นหลักสูตรสั้น ๆ ตามความเหมาะสม

1.2 สถานศึกษาควรประกาศเป็นจุดเน้นวิธีการเรียนรู้ โดยให้ครูนำวิธีการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ตลอดจนนิเทศภายในชั้นเรียน มีการติดตาม กำกับ ดูแล อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความมั่นใจว่าครู นำการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ไปใช้จริง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญวิทยากรในสถาบันการศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ให้กับคณาจารย์ในโรงเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านการจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้

1.4 ครูผู้สอนควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด หรือสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และควรจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้กับการเรียนรู้วิธีอื่น ๆ ในกิจกรรมวาดภาพระบายสีและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ในด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

2.3 ควรมีการติดตามผลหลังการทดลองการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาความคงทนของความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี